

	Назив предмета:	САКРАЛНИ СТИЛ		
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број ECTS кредита	Фонд часова
	изборни	9.	5	2+2

Студијски програми за које се организује: Мастер

Условљеност другим предметима: Завршене основне студије

Циљеви изучавања предмета: Упознавање студената са појмом **сакралности**. Појам сакралног се сагледава интердисциплинарно – са лингвистичког, књижевног и теолошког аспекта. Један од циљева предмета је да се на књижевном и теолошком корпусу, кроз језик наведених писаца, сакрално сагледа као семантичка категорија., да се покаже функционалностилска, поетско-сакрална улога језика. Тиме ће студенти бити оспособљени да самостално и кроз друга књижевна и књижевно-теолошка дјела промишљају наведену семантичку категорију, да спознају поетско-сакралну функцију језика те његову стилску раслојеност, ширину и могућности.

Име и презиме наставника: доц. др Зорица Никитовић

Методe наставe и савладавања градива: Монолошка, дијалошка, метода рада на књижевном тексту.

Садржај предмета:

Припремна недјеља

Основне упуте за полагање испита, наставни програм, литература.

I недјеља

II недјеља

III недјеља

IV недјеља

V недјеља

VI недјеља

VII недјеља

VIII недјеља

IX недјеља

X недјеља

XI недјеља

XII недјеља

XIII недјеља

XIV недјеља

XV недјеља

1. Сакрални функционалностилски комплекс са посебним освртом на научни стил теологије, информативно-публицистички, административно-пословни стил унутарцрквене комуникације и стил сакралне књижевности.
2. Сакралност као семантичка категорија: проблеми лексикологије, фразеологије, паремиологије (теолошка терминологија, лексика из сфере православне духовности, ономастика, фразеологија).
3. Црквенословенски језик – језик религиозне интуиције и молитвеног созерцања: фонетске ортоепске, графијско-ортографске, граматичке специфичности сакралних текстова. Сакрални језици у синхронијском и дијахронијском аспекту.
4. Виши, сакрални стил у српскословенском језику: „Златни век“ српске књижевности: **Свети Сава, Првовјенчани**. Поетика старе српске књижевности. Језичке одлике и индивидуални стилови средњовјековних писаца.
5. Виши, сакрални стил у српскословенском језику: „Златни век“ српске књижевности: **Доментијан, Теодосије, Данило**. Стилске фигуре: метафора, антономазија, епитет, етимолошке фигуре.
6. Теорија жанрова (библијски, светоотачки, богослужбени жанрови, жанр проповеди и посланица, говорни жанрови свакодневне унутарцрквене комуникације).
7. Језик **Јеванђеља**, Теологија и језик.
8. **Свети Николај Српски** „философ, теолог и песник“: *Молитве на језеру, Символи и сигнали*. Поетска функција сакралног језика. Стилске фигуре: контраст, градација, парадокс, символ, истанчан израз и раскошан стил.
9. **Преподобни Јустин Ћелијски**, „философ, теолог и песник“, *Философске урвине*. Поетска функција сакралног језика. Језик и стил о. Јустина – високо индивидуализован систем: новаторски, истраживачки и експериментаторски, истанчан израз и раскошан стил.
10. **Момчило Настасијевић**. Сакралност Настасијевићеве поезије – „кроз

	<p>тамни вилајет до Небеског Јерусалима“. Сакрална семантика ријечи. Елиптичност израза. Парадокс. (Не)дореченост и (не)исказаност – по узору на језик Јеванђеља.</p> <p>11. Десанка Максимовић. Сакралност Десанкине поезије. Десанкина поезија – Нови завјет српске књижевности: сакрална семантика појединачних лексема, синтагми, лирских слика...</p> <p>12. Други савремени пјесници боготражитељи....</p> <p>13. Излагање студентских семинарских радова</p> <p>14. Излагање студентских семинарских радова</p> <p>15. Излагање студентских семинарских радова</p>
--	---

Оптерећење студената на предмету:

<u>Недјељно</u>	<u>У семестру</u>
-----------------	-------------------

Студенти су обавезни да похађају наставу и вјежбе.

Обавезна литература:

ИЗВОРИ:

- Нови завјет Господа нашега Исуса Христа*, 1984: Свети архијерејски синод српске православне цркве, Београд.
- Јухас-Георгијевска – Јовановић 1999: *Стефан Првовенчани, Сабрана дела* (превод др Љиљана Јухас-Георгијевска, издање на српскословенском Томислав Јовановић). Београд: Српска књижевна задруга.
- Јухас-Георгијевска – Јовановић 2001: *Доментијан, Житије Светог Саве* (предговор и превод Љиљана Јухас-Георгијевска, издање на српскословенском Томислав Јовановић), Београд: Српска књижевна задруга.
- Архиепископ Данило и други: *Животи краљева и архиепископа српских (Arhiepiskop Danilo 1972)*
- Свети Сава, *Житије светог Симеона* (Јовановић 1998: 147-193)
- Стефан Првовенчани, *Житије светог Симеона* (Јухас-Георгијевска – Јовановић 1999: 15-109)
- Теодосије, *Житије светог Саве* (Даничић 1860).
- Св. Николај Српски 2001: Свети Николај Српски, *Молитве на језеру*, Сабрана дела књ. III, Линц: Православна црквена општина Линц.
- Св. Николај Српски 2001: Свети Николај Српски, *Симболи и сигнали*, Сабрана дела V, Линц: Православна црквена општина Линц.
- О. Јустин 1998: Преподобни отац Јустин Ћелијски, *Философске урвине*, Прамафилба, Београд 1998.
- Настасијевић 1991: Момчило Настасијевић, *Поезија*, Сабрана дела Момчила Настасијевића у редакцији Новице Петковића, Књига прва и књига четврта, Дечје новине, Српска књижевна задруга.
- Настасијевић 1991/IV: Момчило Настасијевић, *Есеји, белешке, мисли*, Сабрана дела Момчила Настасијевића у редакцији Новице Петковића, Књига четврта, Дечје новине, Српска књижевна задруга.
- Максимовић 2006: Десанка Максимовић, *Бог је данас мој пријатељ*, избор из религиозне поезије, саставио и поговор написао Славко Стаменић, Обреновац: Књижевни клуб.
- Максимовић 1990: Десанка Максимовић, *Песме*, Едиција Бранко Ћопић, Сарајево: Свјетлост.

ЛИТЕРАТУРА:

- Кардамакис 2005: Протопрезвитер Михаил Кардамакис, *Православна духовност, изворност човекове наравствености*, Хиландарски путокази бр. 18. Манастир Хиландар.
- Пападопулос 1998: С. Пападопулос, *Теологија и језик*, Мала библиотека Свечаник, Хришћанска мисао, књ 8, Србиње-Београд-Ваљево-Минхен: Универзитетски образовани хришћански богослови, Хиландарски фонд, Задужбина „Николај Велимировић и Јустин Поповић.“
- Радуловић 2008: Милан Радуловић, *Књижевност и теологија*, Институт за књижевност и уметност, Сарајево, Београд: Православни богословски факултет Источно.
- Седам лирских кругова Момчила Настасијевића*, зборник радова, Институт за књижевност и уметност, Наука о књижевности, Поетичка истраживања књ. I, Београд 1994.
- Св. Јован Лествичник 1997: Свети Јован Лествичник, *Лествица*, Линц: Православна црквена општина Линц.
- Св. Теофилакт Охридски 2004: *Тумачење Светог Еванђеља од Марка*, Манастир Високи Дечани.

- Хациниколау 2006: Митрополит Никола Хациниколау, *Човјек, биће на границама свјетова*, Требиње: Епархија ЗХиП.
- Гуревич 1984: Арон Гуревич, *Категорије средњовековне културе*, Матица Српска.
- Еп. Лаврентије 2009: владица шабачки Лаврентије, *Десанка Максимовић – оличење српске душе*, Православље бр. 1005, Београд, 10-11.
- Кончаревић 2006: Ксенија Кончаревић, *Језик и православна духовност*, Крагујевац.
- Петковић 1994: Новица Петковић, *Језик, мелодија и поетика*, у Зборник радова Поетика српске књижевности 3, Институт за књижевност и уметност, Београд, 11-43.
- Поповић : Ранко Поповић, Чин препознавања...
- Поповић 1994: Тања Поповић, *Одјеци српскословенског песничтва у Седам лирских кругова*, у зборнику радова: Седам лирских кругова Момчила Настасијевића, Београд: Институт за књижевност и уметност.
- Трифунковић 1995: Ђорђе Трифунковић, *Древна лексика у поезији Момчила Настасијевића*, Видици 42-43, 44-45, 1995, 6-
- Летић 2009: Бранко Летић, *У огледалу духовном*, Српско просвјетно и културно друштво Просвјета, Пале
- Верещагин 1997: Е. М. Верещагин, *История возникновения древнего обеславянского литературного языка, Переводческая деятельность Кирилла и Мефодия и их учеников*, Москва: Мартис.
- Грицкат 1984-1985, Ирена Грицкат, *О дихотомији књижевног израза*, Cyrillomethodianum, VIII-IX, 17-27.
- Ристић 1999: Стана Ристић, *Концептуална организација значења речи „дух“ и „душа“ у савременом српском језику*, Реч. Смисао. Сазнање (студија из лексичке семантике), Београд, Филолошки факултет, 169-181.
- Драгин и Штасни 2006: *Старо вино у меховима новим (Иновације на лексичком плану у Омелијама Светог Николаја Српског)*, Паисиеви четенија, Филологија.
- Драгин-Штасни 2008: Наташа Драгин и Гордана Штасни, *Један пример симбиозе црквенословенског и савременог српског језичког израза*, Ријељ, 2008, год. 14, св.1., 14-28.
- Никитовић 2008: Зорица Никитовић, *Семантички опис лексема богословског садржаја*, Радови, бр. 11, Бања Лука, 17-31.
- Никитовић 2009: *Сложенице у „Филозофским урвинама“ оца Јустина Поповића*, Српски језик 14/1-2, година XIV, Београд 557-583.
- Никитовић 2011: *Српскословенске сложенице у веку светлости /функционалностилски аспект/*, Филолог III, Бања Лука 2011.
- Никитовић 2011: *Сакралност као семантичка категорија*, Зборник радова са научног скупа Наука и духовност, Пале.

Облици провјере знања и оцјењивање:

Присуство и активност: 10

Израда по два семинарска рада из различитих језичких периода: 45+45